

Handläggare: Susanne Forss Gustafsson

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd

Uppföljning av regelbunden tillsyn i förskoleverksamheten i Stockholms kommun

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hägersten - Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens redovisning och kompletterande svar till Utbildningsförvaltningen och Skolverket om hur stadsdelen arbetar med åtgärder mot brister samt utvecklingsområden inom förskolan.

Maria Mannerholm
Stadsdelsdirektör

Renée Hildebrand
Avdelningschef förskoleavdelningen

Sammanfattning

Skolinspektionen har genomfört inspektion i Stockholms kommun av förskoleverksamheten under 2011. I beslut den 27 september 2011 påtalat att åtgärder måste vidtas avseende en rad olika områden. Skolinspektionen har begär in kompletterande uppgifter. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning behöver komplettera svar vad gäller stadsdelens arbete med att kontinuerligt utvärdera barngruppernas storlek och sammansättning. Förvaltningen redogör för hur förskolorna arbetar med detta.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom Förskoleavdelningen och har behandlats i samverkansgrupp den 6 mars samt i förvaltningsgrupp den 13 mars 2012.

Bakgrund

Skolinspektionen har genomfört inspektion i Stockholms kommun av förskoleverksamheten under 2011. I beslut den 27 september 2011 påtalat att åtgärder måste vidtas avseende en rad olika områden. Skolinspektionen har begärt att Stockholms kommun senast den 5 januari 2012 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits. Kommunen har inkommit med en sådan redovisning. Skolinspektionen har tagit del av inkomna handlingar. För att kunna slutföra bedömningen om de vidtagna åtgärderna är tillräckliga krävs att kommunen kompletterar sitt svar. Skolinspektionen begär kompletterande uppgifter. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning behöver komplettera svar vad gäller stadsdelens arbete med att kontinuerligt utvärdera barngruppernas storlek och sammansättning.

Kommunens redovisning ska vara Skolinspektionen tillhanda senast den 28 mars 2012.

Skolinspektionens bedömning

Barngruppernas storlek och sammansättning utvärderas inte kontinuerligt (*2 a kap. 3 § 1985 års skollag*).

Skolinspektionens begärda komplettering

De olika stadsdelsförvaltningarna beskriver i sina svar att de följer upp och utvärderar barngruppernas storlek och sammansättning. Detta sker bland annat i samband med utökad storlek på barngrupperna med en koppling till barnens närvaro. Man beskriver också att man exempelvis ser över lokalernas lämplighet och ger utbildning till chefer i risk och konsekvensanalyser. Genom de olika förskolornas arbetssätt och en flexibel organisation där barnen under dagen delas in i olika grupper utifrån barnens intresse, behov och aktiviteter anses det också att hänsyn tas till detta område. Flera stadsdelar uppger även att det mesta av detta arbete dokumenteras.

Skolinspektionen bedömer att redovisningen är otillräcklig. Det Skolinspektionen efterfrågar är en konkret och utförlig beskrivning av hur stadsdelsförvaltningarna utvärderar befintliga barngruppers storlek sammansättning och inte minst hur man tillvara tar dessa resultat för att skapa grupper med lämpliga storlekar och sammansättning.

Genomförs pedagogiska konsekvensutredningar innan beslut fattas som påverkar förskolors personaltäthet, gruppstorlek och gruppsammansättning och hur ser då

detta arbete ut? I vilken omfattning görs återkommande uppföljningar och utvärderingar kring barngruppernas storlek och sammansättning i förhållande till att bedriva en god pedagogisk verksamhet i enlighet med läroplanen? Viktiga faktorer i detta sammanhang är barn i behov av särskilt stöd, barn med ett annat modersmål än svenska, kontinuitet i barn och personalgrupp, personalens kompetens, funktionella lokaler, områden med social problematik och barns närvarotider, allt enligt Skolverkets allmänna råd om Kvalitet i förskolan. Detta är viktiga underlag vid bedömning av förskolans kvalitet.

Skolinspektionen behöver få ta del av exempel på hur utvärderingar görs och hur resultaten av dem används för att skapa goda förutsättningar att bedriva en verksamhet i enlighet med läroplanen.

Förvaltningens kommentar och förslag till redovisning

Genomförs pedagogiska konsekvensutredningar och hur ser i så fall arbetet ut? Pedagogiska konsekvensutredningar görs alltid inför förändringar av barngrupp eller personalgrupp. I stadsdelens årliga kvalitetsredovisning utvärderas barngruppernas storlek och sammansättning. Vid förändringar av verksamheten och barngruppen görs också konsekvensanalyser. När det gäller att bedöma barngruppens sammansättning och storlek beaktas lokalernas kapacitet och utformning, personalen antal och kompetens, barngruppens behov och sammansättning, nya barns behov av förskoleplats (garantin).

Förskolegarantin är en faktor som starkt påverkar förskolornas arbete, särskilt i området Hägersten-Liljeholmen som har en hög andel förskolebarn då inflyttning och nybyggnation i stadsdel är stor. Största intagningen av nya barn sker vid höstterminens start och i januari, men intagningar av nya barn sker också kontinuerligt varje månad. Stadsdelen stora befolkningsökning innebär nybyggnation av förskolor men också tillskapande av nya barngrupper och avdelningar i redan befintliga förskolor. Detta kan ske i form av kompletterande byggnader eller genom att organisera om verksamheten så att miljön används annorlunda och personalen utökas och eller arbetar annorlunda. Exempel på detta är att en förskola kan få ytterligare rum och utökning av personal. Andra förskolor med rymliga lokaler, bra utemiljö och kompetent personal organiserar om sin verksamhet så att ytterligare barngrupp ryms i verksamheten med förstärkt personal.

För att kunna göra förändringar i verksamheten krävs att personalen är delaktig. Personalens delaktighet sker bland annat genom medverkan i konsekvensanalyser av arbetets förändring. Om verksamheten eller barngruppen förändras diskuteras detta på arbetsplatsträffar (APT), i samverkansgrupp och i andra forum. Föräldrar

informerar och görs delaktiga i förändringar, men detta arbete kan och kommer utvecklas ytterligare.

I vilken omfattning görs återkommande uppföljningar och utvärderingar kring barngruppernas storlek och sammansättning i förhållande till att bedriva en god pedagogisk verksamhet i enlighet med läroplanen?

Förskolans uppdrag, att arbeta utifrån styrdokument och förverkliga intentionerna i läroplanen finns alltid i fokus för verksamheten. Uppföljning av detta sker kontinuerligt under året och utvärderas huvudsakligen i samband med förskolans årliga kvalitetsredovisning. Samtlig personal är delaktig i uppföljning och utvärdering av arbetet. Kvalitetsredovisningarna ligger sen till grund för utvecklings- och verksamhetsplanering för kommande period. De användas också som underlag för dialoger mellan verksamhetsnivåer, för att förbättra och utveckla verksamheten. Stadsdelsnämnden hålls löpande informerad om förskolornas resultat genom redovisning i tertialrapporter, kvalitetsredovisning, årsredovisning samt verksamhetsplaner.

Exempel på resultat av utvärdering och hur det används för att skapa goda förutsättningar att bedriva en verksamhet i enlighet med läroplanen.

Resultat och analyser från förskolornas kvalitetsredovisning

Förskolorna uppger att de hanterar förändring av barngrupperna väl, genom att organisera om, göra förändringar i miljön, dela in barnen i mindre grupper under dagen. Att hålla föräldrarna välinformerade och personalen delaktig i förändringar är faktorer som påverkar resultatet positivt.

Några förskolor drabbas av större omflyttning i barngruppen, ett resultat av att det är svårt att tillgodose alla föräldrars val om placering på önskad förskola inom garantitiden. Detta gör att många kvarstår i kön till önskad förskola/förskolor. Att barnet placeras på "fel" förskola leder i vissa fall till stor omflyttning i en del barngrupper, då barn så småningom placeras om efter föräldrarnas önskemål. Den stora turbulensen i dessa barngrupper beror inte i första hand på att förskolan är sämre utan att den ligger i fel bostadsområde. En konsekvens av att det på flera förskolor sker en stor omflyttning av barn, är att det pedagogiska arbetet försvåras.

Ett annat resultat som visats är att stadsdelen har en högre andel barn med funktionshinder och i behov av särskilt stöd, en konsekvens av att det finns nybyggda lägenheter som är anpassade för funktionshinder.

Stadsdelsförvaltningen uppföljning inför besvarande av detta ärende visar att uppföljningar görs och i viss mån görs även analyser av förändringar för att ta vara på erfarenheter inför fortsatta arbetet. Men dokumentation av ställningstaganden kan förbättras och utgöra en grund för analys av verksamheten och systematiken i arbetet kan utvecklas. Därför har förvaltning tillsatt en arbetsgrupp med representanter från förskoleavdelningen och förskolechefer för att arbetat fram gemensamt underlag att använda vid verksamhetsförändring och förändring av barngrupp. Syftet är att få tydligare och jämförbara konsekvensbeskrivningar. Hur arbetet med konsekvensanalyser och det gemensamma underlaget har fungerat kommer att följas och utvärderas gemensamt av förskoleområdena. Mall för konsekvensanalys och inventering av barngruppernas sammansättning och storlek bifogas, bilaga 1.

Bilagor

1. Mall för konsekvensanalys och inventering av barngruppernas sammansättning och storlek
2. Förskoleavdelningens gemensamma kvalitetsredovisning 2011